Łódź, 14/III 1913 r.

Rok XVI.

№ 61.

Kalendarzyk tygodniowy:

Piąt. św. Matyldy.
Sob. św. Klemensa Hof.
Niedz. Abrahama.
Pon. Józefa z Ar.
Wt. św. Gabryela Arch.
Śr. św. Józefa Obl.
Czw. św. Wolframa.

Wschód sł. godz 6 m. 20
Zachód sł. godz. 6 m. 00
Dług. dnia godz. 11 m. 40
Przybyło godz. 4 m. 06

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ — „ 50

Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedyńczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Roczn. rb. 7 kop. 4[illegible]
Półrocznie „ 3 „ 7[illegible]

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 1[illegible]

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Piątek, dnia 14 marca 1913 roku.

Redakcya Łodzi ul. Przejazd № 8. Telefonu № 593

Kantory: własny w Warszawie, ul. Noża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENY OGŁOSZEŃ: **Nadesłane** przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. **Zwyczajne ogłoszenia** za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. **Reklamy i Nekrologi** po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. **Artykuły** bez oznaczenia honoraryum Redakcya uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dnie świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu.

51

Sanga KALODONT

Niezbędny KREM i ELIKSIR do ZĘBÓW

Utrzymuje zęby biało, czysto i zdrowo.

żądać wszędzie

Teatr Popularny przy ul. Konstantynowskiej 16. Dziś wieczorem „DOMY POLSKIE". Jutro po południu „Wesele".

Wieczorem I-szy raz „W szponach życia" w 4 akt. Knuta Hamsuna, z występami Stanisławy Wysockiej

M. MORAWSKA

po powrocie z Paryża poleca:

wybór modeli oraz kopii z takowych

886 Zielona № 6 obok synagogi.

BRISE DE MAI

MUGUET ULTRA-PERSISTANT

ED. PINAUD. PARIS

2869

Memoryał komisyi kolonizacyjnej za rok 1912.

W sobotę doręczono pruskiej izbie poselskiej doroczne sprawozdanie komisyi kolonizacyjnej. Wyjmujemy z niego daty najciekawsze:

1) Nabywanie ziemi.

W roku 1912 zaofiarowano komisyi kolonizacyjnej kupno 307 majątków obszaru 115,007 ha i 379 gospodarstw włościańskich, obejmujących razem 15,120 ha—ogółem 686 posiadłości, obszaru 130,127 ha.

W roku 1907 zaofiarowano komisyi kolonizacyjnej 407 majątków, objętości 138,110 ha, czyli 82,9% podaży ziemi; w 1909 roku 314 majątków obszaru 109,296 ha, czyli 86,3% podaży; w 1910 roku 342 majątki, obszaru 103,448 ha, czyli 85,4% podaży, w 1911 roku 354 majątki obszaru 130,989 ha, czyli 83,4% podaży ziemi, a w 1912 r. 307 majątków, obszaru 115,007 ha, czyli 88,4% podaży ziemi. Średni obszar majątków wynosił 375 ha w roku 1912. Ogółem zaofiarowano komisyi kolonizacyjnej:

w 1907 r.	166,537 ha,	czyli	29⅓	mil.	kwadr.
„ 1908 „	123,595 „	„	21¾	„	„
„ 1909 „	126,614 „	„	22⅓	„	„
„ 1910 „	121,201 „	„	21⅓	„	„
„ 1911 „	157,088	„	27⅔	„	„
„ 1912 „	130,127 „	„	23	„	„

Chłopskie gospodarstwa stanowią 11,0 proc. ogólnej podaży w 1912 r. (w 1911 r. 16,6%).

Zakupiła komisya kolonizacyjna w 1912 r. 25,321 ha, za cenę 35,440,877 marek, w 1911 r. 8,938 ha, za cenę 12 472,567 marek, w r. 1910 14,898 ha za 16,595,669 marek. Zakupiono między innemi 2 wielkie klucze, 10 majątków rycerskich, 12 innych majątków oraz 17 gospodarstw włościańskich.

W obwodzie kwidzyńskim zakupiono w 1912 roku 454 ha, za 8,111,747 mk., w obwodzie poznańskim 10,822 ha za 14,363077 mk., a w obwodzie bydgoskim 9,995 ha za 12,966,053 mk.

Z zakupionych posiadłości były przedtem w rękach polskich: 1 klucz, 3 majątki i 11 gospodarstw chłopskich — razem 8,473 ha, czyli 33,5% całego nabytku komisyi kolonizacyjnej w 1912 roku. W 1911 r. kupiono od polaków 757 ha, czyli 9,2% nabytku, a w 1910 r. 842 ha, czyli 6,4%.

Zdobycze komisyi kolonizacyjnej, łącznie z kupnem w 1912 r. wynoszą 391.415 ha w majątkach, czyli 93% nabytku, za cenę 375,119,884 marek, a 28,304 ha w gospodarstwach chłopskich, czyli 7% nabytku za cenę 39,562,609 mk. Z tego pochodzi z rąk niemieckich 535 majątków i 329 gospodarstw chłopskich, łącznego obszaru 299,130 ha, czyli 71,3% całego nabytku. Zapłaciła komisya koloniz. za to 313,334,797 mk. Od polaków kupiono 7 majątków i 240 gospodarstw, łącznego obszaru 120,589 ha, za cenę 101,347,696 marek.

Średnia cena ha wynosiła w 1910 r. 1014 mk., w 1911 r. 1395 mk., w 1912 r. 1400 mk.

2) Utwierdzanie posiadłości niemieckich.

Od 1906 r. w Prusach Królewskich podano wniosków o utwierdzenie 6,435, dotyczących 251,237 ha. Od chłopów pochodziło 3,477 wniosków, dotyczących 124,193 ha. Od 1904 r. w Ks. Poznańskiem wpłynęło wniosków 8,099, dotyczących 205,040 ha. Uwzględniono 4,274 wnioski, dotyczące 105,943 ha.

W 1912 r. wniosło o utwierdzenie w Poznańskiem i Prusach królewskich 2,468 właścicieli posiadających 73,106 ha. Utwierdzono 1800 posiadających 53,317 ha, w tem chłopów 2,412 posiadających 44,106 ha, a 56 większych właścicieli posiadających 29,000.

3) Ruch osadników.

W 1912 r. zgłosiło się 8128 osadników, w 1911 r. 8481, w 1910 r. 8276. Zawarto w roku sprawozdawczym 1074 umowy sprzedaży i kupna z osadnikami i rozdano 772 włości rentowe i 92 dzierżawy. Do końca 1912 roku było 18,104 włości rentowych, 2330 dzierżaw oraz 159 miejsc w rządowych domach robotniczych. Dotychczas osiedleni koloniści dzierżawcy pochodzą z kraju objętego działalnością komisyi w liczbie 5176, 10,074 z reszty Niemiec, a 5184 z zagranicy. Katolików zgłosiło się po osady w 1912 roku 244, a osiedlono tylko 8. Rząd powiada, że jeśli mu się uda ukończyć pomyślnie rokowania z władzą duchowną o pastoracyę niemców-katolików w Kołaczkowie, Wszemborzu i Zydowie w powiecie wrzesińskim, to w przyszłym roku osiedli znacznie liczniej katolików.

Wynik działania komisyi kolonizacyjnej w r. 1912 równa się utworzeniu 26 wsi, każdy obszaru 400 ha. Dotychczas osiedlono 20,593 rodziny

Ogółem zaś oblicza rząd przyrost żywiołu niemieckiego wskutek działania komisyi kolonizacyjnej na 145000 dusz.

4) Tworzenie niemieckich osad robotniczych.

Jako premię na tworzenie osad robotniczych wypłacono w roku sprawozdawczym 90,000 mk. Ogółem zaś od 1908 roku na ten cel wypłacono 285,000 mk. W 1912 roku utworzono 103 takie osady.

Zapasy ziemi komisyi kolonizacyjnej wynosiły 24,405 ha, ale z tego 19,160 ha nie można naruszyć wskutek dzierżaw oraz przyczyn gospodarczych i politycznych. Tak więc pod koniec 1912 roku komisya miała do parcelacyi obszar 5,245 ha.

Głosy prasy wiedeńskiej o rozpuszczeniu rezerwistów

Oba komunikaty austryacki i rosyjski, o rozpuszczeniu rezerwistów armii austryackiej i armii rosyjskiej do domu po kilkumiesięcznem zatrzymaniu ich pod chorągwiami, wywarły w całej prasie wiedeńskiej niesłychane i bardzo korzystne wrażenie. Wszystkie gazety stwierdzają, że po całym szeregu miesięcy trwożnego oczekiwania i niesłychanej depresyi gospodarczej nadeszła teraz chwila, w której można spokojniej patrzeć w przyszłość i bez obawy zabrać się do pracy gospodarczej celem powetowania poprzednich strat.

Dziennik „Fremdenblatt" poświęcił artykuł wstępny, w którym nasamprzód wyraża podziękę dla obu monarchów, z polecenia których cofnięto zarządzenia wojskowe nadgraniczne. Wymiana myśli pomiędzy obu monarchami, której

rezultatem jest uwolnienie rezerwistów, stwierdziła wobec całego świata istnienie nieprzerwane stosunków tradycyjnych pomiędzy obu dynastyami, zaświadczyła o stosunku przyjaznym między obu monarchami, dała dowód, że obydwaj w równej mierze starają się o utrzymanie pokoju europejskiego.

Austro-Węgry prowadziły na Bałkanie stale politykę, mającą na celu popieranie zupełnej samodzielności państw bałkańskich i utrzymywanie z niemi stosunków przyjacielsko-sąsiedzkich. Rezultaty wojny bałkańskiej doprowadziły ten program niemal do zupełnego urzeczywistnienia. Austro-Węgry dały dowód szczerości tej polityki, nie sięgającej po zdobycze. Równoczesne rozbrojenie po obu granicach jest dowodem pomyślnym, że również i w Petersburgu zdołano ocenić tę politykę. Teraz także i w polityce rosyjskiej prawdopodobnie przyjdzie do zwrotu, umożliwiającego ostateczne zasypanie źródła nieporozumień między Wiedniem i Petersburgiem. Wprawdzie przesilenie jeszcze nie jest rozwiązanem, ale w dniu dzisiejszym przyszło do wypadku, który będzie tworzył podstawę tego rozwiązania.

„Reichspost" tłomaczy nasamprzód przyczyny opóźnienia w wydaniu obu komunikatów, poświęconych demobilizacyi. Na opóźnienie wpłynęły prądy antyaustryackie w Petersburgu. Te prądy starały się nie dopuścić do porozumienia Austro-Węgier z Rosyą. Sfery antyaustryackie w Petersburgu aż do ostatniej chwili przypuszczały szturm za szturmem przeciwko porozumieniu z Austro-Węgrami. Rozmaite obozy polityczne podały sobie tutaj rękę, by zapobiedz porozumieniu. Chciano ostatecznie doprowadzić przynajmniej do upokorzenia Austro-Węgier. Ale i to się nie udało.

Pokojowe usposobienie obu monarchów i zręczność oraz lojalność ambasadora austryackiego w Petersburgu dopomogły do przezwyciężenia wszystkich przeszkód. Porozumienie w sprawie demobilizacyi usuwa wszelkie niebezpieczeństwo dla pokoju europejskiego, lecz pozostawi tylko pewne przeszkody drugorzędne. Należy jednak spodziewać się, że i te przeszkody znikną. Oba państwa, z sobą sąsiadujące, rozumieją wartość dobrych i lojalnych stosunków. W Austryi nie braknie ludzi wybitnych, którzy chcieliby razem współpracować stale i pokojowo z Rosyą. Do takiej ewentualności jeszcze daleko, lecz „Reichspost" spodziewa się, że wreszcie przyjdzie zupełne zbliżenie.

Artykuł wstępny dziennika „Neue Fr. Pres." zaczyna się od stwierdzenia, że porozumienie Austro-Węgier z Rosyą w sprawie demobilizacyi, jest wielkim wypadkiem historycznym. Potem artykuł przypomina, że nieporozumienia między Austro-Węgrami i Rosyą rozpoczęły się odrazu w dniu próbnej mobilizacyi rosyjskiej, którą ogłoszono tego samego dnia, w którym przyszła wiadomość o mobilizacyach na Bałkanie.

Austro-Węgry podczas rokowań w sprawie demobilizacyi mogły zapewnić zupełnie lojalnie, że nie żywią żadnych tendencyj zaczepnych na południu, ponieważ chcą utrzymać dobre stosunki z państwami Bałkańskimi i nie mają żadnych planów zaczepnych.

Bądź co bądź porozumienie Austro-Węgier z Rosyą w sprawie demobilizacyi, może podziałać otrzeźwiająco na pewne sfery polityczne serbsko-czarnogórskie. Austro-Węgry i Rosya bowiem nie mogłyby z sobą porozumieć się, gdyby z góry nie dały sobie wzajemnych rękojmi, że podczas porządkowania spraw na Bałkanie nie przyjdzie do załatwienia tej albo owej sprawy w taki sposób, który naruszyłby interes żywotny albo Rosyi albo Austro-Węgier. Dlatego demobilizacya jest zapowiedzią ogólnego pokoju.

Równocześnie demobilizacya jest środkiem ochronnym przeciwko wszelkim krokom samowolnym państw Bałkańskich na szkodę jednego z państw europejskich. Europa na razie jeszcze przypatruje się spokojnie temu, co się dzieje na Bałkanie. Niewątpliwie jednak braknie jej niebawem cierpliwości i wmiesza się do wrzenia na Bałkanie, ażeby położyć mu raz wreszcie kres.

Pozostający w blizkich stosunkach z ministerstwem austro-węgierskiem „Neues Wiener Tageblatt" zaprzecza jeszcze raz pogłoskom, jakoby istniała w Austryi jakakolwiek partya wojenna. Nikt w Austryi nie życzy sobie wojny. Obywatele austro-węgierscy chcieli jedynie zabezpieczenia uprawnionych interesów austro-węgierskich. Obydwaj monarchowie zasłużyli sobie na wdzięczność swoich ludów.

Demobilizacya obustronna zapobiega niebezpieczeństwu wojennemu i jest dowodem, że między Austro-Węgrami i Rosyą zaczyna ponownie dojrzewać zaufanie wzajemne, którego brak właśnie przyczynił się do zaostrzenia całego przesilenia.

Polityka Austro-Węgier i polityka Rosyi na Blizkim Wschodzie zbierają teraz owoce dawniejszej roboty. Oba państwa doszły do zabezpieczenia zupełnej niezawisłości państw Bałkańskich. Dzisiejsza wojna doprowadziła do zupełnego osiągnięcia tego celu. W ten sposób, być może, uda się doprowadzić do ponownego porozumienia pomiędzy Austro-Węgrami i Rosyą. Stanie się to wtedy, gdy Rosya zawierzy zupełnie lojalności polityki austro-węgierskiej.

„Neues Wiener Journal" widzi w demobilizacyi, zarządzonej na granicy galicyjskiej koniec całego przesilenia. Z chwilą, gdy obydwa państwa zgodziły się na demobilizacyę, osiągnięcie porozumienia w sprawie Skutari i w innych kwestyach albańskich pomiędzy Austro-Węgrami i Rosyą nie będzie rzeczą trudną.

Prawdopodobnie nawet przyszło już do takiego porozumienia. Tak samo i stosunek Austro-Węgier z Serbią wbrew wszelkim wiadomościom alarmującym nie doprowadził do nowego przesilenia, Brak demobilizacyi na granicy południowo-wschodniej Austro-Węgier nie powinien nikogo niepokoić.

Dziennik „Zeit" uważa oba komunikaty za dobre świadectwo stosunków panujących pomiędzy Austro-Węgrami i Rosyą. Niepokoi go przecież jedna okoliczność, a mianowicie komunikaty mówią o dobrych stosunkach i przyjaźni między obu monarchami, natomiast przemilczają o stosunku wzajemnym między obu narodami i obu państwami. Dlatego też trzeba także doprowadzić do nawiązania dobrych stosunków pomiędzy gabinetem wiedeńskim i gabinetem petersburskim.

Nie będzie to rzeczą trudną, ponieważ w gruncie rzeczy dzisiaj niema żadnego przeciwieństwa pomiędzy interesami realnymi Austro-Węgier i Rosyi na Bałkanach. Oba mocarstwa dążą do tego, by państwa na Bałkanie uzyskały zupełną samodzielność. Oba mocarstwa chcą z temi państwami utrzymywać stosunki przyjacielskie.

Na razie takich wzajemnych porozumień między obu rządami niema. W Petersburgu jeszcze do tej pory istnieje nieufność do polityki Austro-Węgier na Bałkanie, nieufność, pochodząca z braku zrozumienia tej polityki. Wreszcie dziennik „Zeit" wyraża przekonanie, że demobilizacya mogła nastąpić i bez komunikatów, te komunikaty były w gruncie rzeczy niepotrzebne.

„Deutsches Volksblatt" i „Illustr. Wiener Extrablatt" w artykułach wstępnych stwierdzają, pomyślny zwrot w sytuacyi międzynarodowej.

„Deutsches Volksblatt" podkreślił, że prawdopodobnie kompanie piechoty austryackiej nad granicą rosyjską będą tak liczne, jak kompanie rosyjskie.

P. P. kupcom i innym osobom zamieszczającym większe ogłoszenia w „Rozwoju" przypominamy, że ogłoszenia zlecone będą drukowane dnia następnego, w wyjątkowych wypadkach ogł. przyjęte przed godz. 9-tą rano będzie tegoż dnia. Nekrologi do g. 11 przed poł.

Administracya.

S. † P.

Walery Przyborowski.

Wczoraj zmarł w Radomiu ś. p. Walery Przyborowski, literat, należący do starszego pokolenia, pisarz kierunku zachowawczego, autor całego szeregu powieści, z których niejedna cieszyła się dużem powodzeniem.

Do najcelniejszych należały; „Hinda", „Rubin wezyrski", „Zajazd o Cześnikównę", „Panna Chorążanka", „Czarna godzina" i inne. Prace historyczne „Polacy w Hiszpanii", „Historya sześciu miesięcy", prace i dziełka historyczne popularne i dla młodzieży stanowiły poważną część jego dorobku literackiego. Należą tu także dziełka, jak „Bitwa pod Raszynem", „Myszy króla Popiela", „Lelum-Polelum", „Szwoleżer Stach", „Czterej gwardziści", „Szwedzi w Warszawie". Pisywał także i poważne dzieła historyczne.

Zręcznie opracowana i zajmująca fabuła, styl potoczysty, sąd wytrawny cechowały prace Przyborowskiego.

Dojrzały sąd o kolejach narodu polskiego w XIX stuleciu wypowiedział Przyborowski w „Historyi dwu lat" (Kraków, 1895 r., tomów 5) i w „Dziejach 1863 r." (tamże, 1897 r., tomów 4).

Dzieła te są owocem olbrzymiej pracy. Z innych prac Przyborowskiego należy wymienić „Z przeszłości Warszawy", dwutomowy zbiór szkiców historycznych, drukowany różnemi laty po różnych czasopismach.

Ś. p. Walery Przyborowski urodził się w Domaszowicach w ziemi Kieleckiej, w r. 1845; nauki gimnazyalne pobierał w Kielcach i Radomiu, później studyował filozofię w Warszawie w Szkole Głównej na wydziale historyczno-filologicznym.

Redagował czas jakiś „Kuryer Codzienny" i „Echo", był współpracownikiem „Wieku" i „Gazety Warszawskiej", tudzież umieszczał prace swoje w wielu czasopismach.

W roku 1903 Przyborowski sprzedał kamienicę ze szczątkami murów miejskich na Podwalu i osiadł w Radomiu, gdzie w tamtejszej szkole handlowej wykładał historyę i literaturę polską. Tam też dokonał pracowitego żywota.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Długomira. Jutro Ojcosława.

TEATR POPULARNY A. Mielewskiego (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Domy polskie" Majeranowskiego. Początek o godz. 8 m. 15 wieczorem.

— Jutro „Wesele" Wyspiańskiego. Początek o godzinie pół do 4 pp. — „W szponach życia" Knuta Hamsuna. (Premiera). Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

WIELKI KONCERT „LUTNI". Jutro (w sali koncertowej, Dzielna 18) koncert. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIE. Dziś og. roczne zebr. czł. Tow. wzajemn. kredytu przemysłowców łódzkich (Piotrkowska 243).

STOW. NAUCZ. CHRZ. (Konstantynowska nr. 5). Dziś posiedz. sekcyi naucz. elementarnego, przy Stow. naucz. chrz., o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ODCZYT. Jutro w Tow. „Alliance française" p. Abel Mansuy wygłosi odczyt p. t. „Humoryści francuscy" (w sali techników, Spacerowa 21) o godz. 8 wieczorem.

TOW. KRZ. OSWIATY. Jutro w sali T. K. O. (Mikołajewska 11) p. Eug. Sokołowski wygłosi odczyt p. t. „Fryderyk II—Demon potęgi". Początek o godz. 8 wieczorem.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz. w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(a) **Zebranie parafialne.** W niedzielę nadchodzącą o godz. 2 po południu, w sali Poznańskiego przy ul. Ogrodowej odbędzie się zebranie parafian N. P. Maryi na Starem Mieście.

(a) **Ze Stow. nauczycieli chrześcijan.** Wczoraj, na posiedzeniu świeżo wybranego zarządu Stowarzyszenia nauczycieli chrześcijan rozdzielono między sobą czynności w sposób następujący: prezes p. Roman Tulin, wiceprezes p. Paweł

Foerster, sekretarz p. Kazimierz Tomaszewski, skarbnik p. Paweł Maciński, gospodarz p. Jan Opęchowski; delegaci: do sekcyi matematycznej p. Józef Radwański, sekcyi przyrodniczej dr. nauk przyrodniczych p. M. Stefanowska, sekcyi języka polskiego p. Aleksy Chmielowski, sekcyi pedagogicznej p. Marya Wocalewska, sekcyi nauczania elementarnego p. Marya Grzybowska, sekcyi historycznej p. Fr. Rudnicka.

(x) **Tow. „Krzewienia oświaty"** przypomina, iż jutro w sobotę 15 b. m. o g. 8-ej wieczorem i w niedzielę 16 b. m. o godz. 4 po południu w lokalu przy ulicy Mikołajewskiej nr. 11 znany publicysta i literat adw. przys. Eugeniusz Sokołowski wygłosi dwa nader ciekawe i pouczające odczyty, mianowicie: „Fryderyk II—Demon potęgi" i „Cywilizacya i kultura". Bilety wejścia od 10 do 50 kop.

(a) **Z Towarzystwa krajoznawczego.** Wczoraj, w lokalu własnym przy ulicy Piotrkowskiej pod nr. 91, odbyło się przy zapełnionej sali miesięczne zebranie członków Towarzystwa krajoznawczego, na którem p. Janowski z Warszawy wygłosił odczyt na temat „Pamiątki polskie w Padwie". Odczytu słuchano ze skupieniem. Prelegent dawał szczegółowe objaśnienia o każdej poszczególnej pamiątce polskiej w Padwie i wyliczał wielkich ludzi, którzy w XVI i XVII stuleciu kształcili się na wszechnicy padewskiej.

Na placu w Padwie stoi 78 pomników wielkich uczonych Wszechnicy Padewskiej, wśród których jest trzech polaków: Jana Sobieskiego, Kopernika i Batorego.

Odczyt zakończył prelegent pięknym wierszem, napisanym na cześć Italii.

Dopełniły odczyt przezrocza pamiątek padewskich, oraz Wawelu krakowskiego w liczbie kilkudziesięciu.

Następnie przewodniczący sekcyi wycieczkowej ogłosił, że w niedzielę przewodnią 30 b. m. urządzona zostanie wycieczka dwudniowa do Warszawy, na którą zapisy przyjmuje biuro Towarzystwa. W celu zabezpieczenia noclegu wysłano do Warszawy delegatów Hirszberga, Jasińskiego i Konczkowskiego.

Na nadchodzącą niedzielę wyznaczono wycieczkę do Zgierza.

(e) **Z Tow. „Wiedza".** Po zakończeniu obecnie rachunków z urządzonego przez Tow. oświatowe „Wiedza" bazaru 2-tygodniowego przed świętami Bożego Narodzenia, okazało się, że czysty zysk wyniósł 600 rb. Zachęcony powodzeniem bazaru, zarząd zamierza w roku bieżącym urządzić bazar na szerszą skalę, zwłaszcza, że podczas pierwszego bazaru nabrał odpowiedniej rutyny i wniknął w potrzeby ludności miejscowej.

(x) **Zebranie czeladzi ślusarskich.** W nadchodzącą niedzielę 16-go b. m. w sali jadalnej Geyera przy ul. Piotrkowskiej nr. 289 odbędzie się o godz. 4-ej po poł. nadzwyczajne zebranie czeladzi ślusarskich.

Z uwagi na ważność spraw, umieszczonych na porządku dziennym, zarząd prosi członków o liczne i punktualne przybycie.

(a) **Zebrania.** Dziś, o godz. 8 wieczorem, w lokalu przy ulicy Widzewskiej nr. 135, odbędzie się ogólne zebranie Związku właścicieli aptek.

— Jutro, o godz. 8 wieczorem, w lokalu przy ul. Wólczańskiej nr. 23, odbędzie się ogólne roczne zebranie majstrów przemysłu włóknistego.

(e) **Nowe instytucye.** Komitet gubernialny do spraw związków i stowarzyszeń zalegalizował następujące nowe instytucye: 1) Związek zawodowy robotników fabryk wyrobów pluszowych w Łodzi; 2) Stowarzyszenie wzajemnej pomocy pracowników pralni łódzkich.

(e) **Nowa kasa poż.-oszczędnościowa.** Inspekcya do spraw drobnego kredytu zatwierdziła ustawę kasy pożyczkowo-oszczędnościowej pracowników szkół, utrzymywanych przez Towarz. „Uczelnia" w Łodzi.

(e) **Odmowy.** Rząd gubernialny piotrkowski odmówił zatwierdzenia ustawy Związku zawodowego majstrów farbiarskich w Łodzi z tego powodu, że w ustawie przewidziane są zabawy, których związkom zawodowym urządzać nie wolno. Również rząd gubernialny piotrkowski po raz czwarty odmówił zatwierdzenia ustawy klubu kupieckiego w Łodzi, w ustawie bowiem nie jest wyjaśniony istotny cel tej instytucyi.

(e) **Pozwolenie na odczyt.** Gubernator piotrkowski pozwolił Stowarzyszeniu wzajemnej pomocy subiektów handlowych na wygłoszenie odczytu w Łodzi na temat „Przegląd porównawczy prawa wekslowego w Cesarstwie i Królestwie Polskiem".

(a) **Ofiara.** Rodzina zmarłego przemysłowca Wiślickiego ofiarowała 1000 rb. na „Uzdrowisko" i 300 rb. na kasę bezprocentowych pożyczek przy żydowskiem Tow. dobroczynności.

(x) **Ruch chorych.** W szpitalu miejskim dla chorób zakaźnych i gorączkowych ruch chorych w tygodniu sprawozdawczym był następujący:

W dniu 3 b. m. było chorych na ospę 3, w tygodniu sprawozdawczym przybył 1, wypisał się 1, pozostało na kuracyi w dniu 10 b. m. 3 chorych. Na szkarlatynę było chorych 8, przybył 1, wypisało się 4, zmarł 1, pozostało na kuracyi 4. Na tyfus wysypkowy było chorych 2, przybyło 3, pozostaje na kuracyi 5. Na różę był chory 1, wypisał się 1; na anginę był chory 1, wypisał się 1.

Ogółem w dniu 3 b. m. było chorych 15, w tygodniu sprawozdawczym przybyło 5. wypisało się 7, zmarł 1, dozostało na kuracyi w dniu 10 b. m. 12 chorych.

(x) **Z Kochanówki.** W dniu 1 lutego znajdowało się w szpitalu chorych: mężczyzn — 159, kobiet — 130, razem — 289 osób.

Przybyło chorych: mężczyzn — 12, kobiet 7, razem osób 19; liczyło się ogółem — 308 osób.

Z tej liczby wypisano — 3 mężczyzn (z polepszeniem), zmarło — 2mężczyzn. 2 kobiety (bez polepszenia). Na dzień 1 marca b. r. pozostało w szpitalu chorych mężczyzn 166, kobiet — 135, razem osób 301.

(a) **Kronika szpitalna.** Liczba chorych w szpitalach łódzkich w dniu 13 b. m. przedstawia się jak następuje: w szpitalu Czerwonego Krzyża 58 mężczyzn i 43 kobiety, św. Aleksandra—56 mężczyzn i 39 kobiet; Tow. akc. Geyera — 19 mężczyzn i 9 kobiet; Towarz. akc. Scheiblera — 19 mężczyzn i 21 kobiet; dziecięcym Anny-Maryi — 40 chłopców i 44 dziewcząt; akc. Tow. Silbersteina — 12 mężczyzn i 13 kobiet; Poznańskich 56 mężczyzn i 57 kobiet.

(a) **Ludność powiatu łódzkiego.** Jak wykazują dane statystyczne w dniu 31 grudnia r. z. liczba stałej i niestajej ludności powiatu łódzkiego, wraz z m. Zgierzem, wynosiła 298,859 osób (143,026 mężczyzn i 155,833 kobiety) w tem ludności stałej — 181,629 i niestałej — 117,230

Ponieważ z ogólnej liczby ludności stałej znajdowało się w tym czasie na wychodźtwie — 27,714 osób, przeto na miejscu ludności stałej i niestałej znajdowało się w końcu roku ubiegłego — 271,145 osób płci obu.

W roku zeszłym ludność powiatu powiększyła się o 4,886 osób. Z liczby 271,145 osób znajdujących się w końcu roku w obrębie powiatu, przypada: na wsie — 220,468 osób, na osady (Aleksandrów, Konstantynów, Rzgów, Tuszyn i Kazimierz) — 29,146 i na m. Zgierz — 21,531,

Według narodowości ludność powiatu obejmuje: rosyan — 534, polaków — 152,731, niemców — 71,917, żydów — 45,880, litwinów — 65 francuzów — 12, anglików — 6.

Według wyznań liczba ludności powiatu dzieli się w sposób następujący: prawosławnych 552, katolików — 156,335, maryawitów — 4,475 reformatów — 69, ewangelików — 63,203, kalwinów — 16, baptystów — 615, żydów—45'880.

W roku ubiegłym urodziło się 7,192 dzieci, w tej liczbie 83 nieprawnych, zmarło — 4,523 w tem: dzieci do 1 roku — 1961, do 5 lat — 532, starców do 100 lat — 13, wyżej 100 lat 2. Związków małżeńskich pomiędzy ludnością powiatu łódzkiego zawarto w r. z. — 1,713.

(a) **W sprawie szpitala św. Aleksandra.** Dnia 18 b. m. w biurze powiatu łódzkiego przy ulicy Zielonej odbędzie się posiedzenie powiatowej rady opiekuńczej Towarzystwa dobroczynności, na którem rozstrzygane będą sprawy, dotyczące szpitala św. Aleksandra.

(e) **Ruch ludności stałej.** Wczoraj w magistracie łódzkim ukończono obliczanie ludności stałej m. Łodzi, zapisanej do ksiąg stałych mieszkańców miasta. Według osiągniętych danych w dniu 1 stycznia 1912 roku było ludności stałej 194,981 osób, w tem 95046 mężczyzn i 99935 kobiet.

Urodziło się w roku 1912 ogółem 18794 dusz, w tej liczbie 9154 męż., 9638 kob. Przesiedliło się do miasta 1313 osób, w tem 728 męż. i 583 kob. Zmarło 4997 osób, w tej liczbie 2547 męż., 2450 kob. Wysiedliło się z miasta 334 osób, w tej liczbie 207 męż. i 127 kobiet. W dniu 1 stycznia 1913 r. ludności stałej było 209757 osób, w tej liczbie 102176 mężczyzn i 107581 kobiet, czyli w ciągu roku liczba ludności stałej wzrosła o 14776 osób. Z liczby tej wyjechało za paszportami 7398 mężczyzn i 3131 kobiet, czyli 10529 osób. Pozostało w mieście 199228 osób.

(a) **Transportowanie więźniów.** Wczoraj z więzienia transportowego łódzkiego przy ulicy Targowej wysłano do Warszawy pod silnym konwojem 17 przestępców, oskarżonych o napady bandyckie, zabójstwa i rozboje. Aresztanci zakwalifikowani zostali do osadzenia w więzieniu przy cytadeli warszawskiej.

(a) **Z kolei dojazdowych.** Otrzymano tu wiadomość, że projekt budowy nowych linij kolei elektrycznych dojazdowych wraz z dodatkową ustawą—rozpatrywany jest obecnie w radzie ministrów i wkrótce przesłany będzie do II-go Departamentu rady państwa na Najwyższe zatwierdzenie.

Towarzystwo łódzkich kolei elektrycznych dojazdowych spodziewa się, że w kwietniu r. b. otrzyma zatwierdzony statut i projekt, na zasadzie którego bezzwłocznie będzie mogło przystąpić do zaprojektowanych robót. W myśl projektu tego wybudowane będą linie w celu przedłużenia zgierskiego tramwaju przez miasto Zgierz do Ozorkowa; przedłużenia linii tramwaju pabianickiego przez Łask do Zduńskiej Woli; nowa linia od ulicy Zgierskiej przez szosę brzezińską, Brzeziny do Koluszek oraz przedłużenie linii tramwajowej z Rudy Pabianickiej przez Rzgów, Tuszyn do Piotrkowa.

Ogólna długość zaprojektowanych linii wynosić będzie 113 wiorst.

Koszty budowy obliczono na blizko 6 milionów rubli. O tyle też powiększony będzie przez wypuszczenie akcyi i obligacyi kapitał Towarzystwa.

(a) **Łódzkie żydowskie Tow. pożyczkowo-oszczędnościowe.** Onegdaj wieczorem, w sali koncertowej, przy ul. Dzielnej, odbyło się ogólne zebranie roczne łódzkiego żydowskiego T-wa pożyczkowo-oszczędnościowego. Przewodniczył inspektor do spraw drobnego kredytu przy rządzie gubernialnym piotrkowskim p. Krestjanow. Sprawozdanie z działalności za rok 1912 (piąty istnienia) wykazało, że obroty wyniosły rb. 2031872 kop. 82. Liczba członków 3808. Zysku osiągnięto rb. 9202 kop. 12. Po przyjęciu sprawozdania i dokonaniu podziału zysku, zatwierdzono budżet wydatku na rok 1913 w sumie rb. 14,300.

W końcu zebrania dokonano wyborów zarządu i komisyi rewizyjnej.

Zebranie nie było wolne od chwilowych awantur.

(x) **Kasacya w sprawie Macocha.** Senat rządzący pozostawił bez skutku skargę kasacyjną Damazego Macocha, Izydora Starczewskiego, Bazylego Olesińskiego i Heleny Macochowej, skazanych przez warszawską izbę sądową w sprawie o zabójstwo Wacława Macocha.

W kuluarach prawnicy mówili, że do wszystkich skazanych, prócz Damazego Macocha, zastosowana będzie amnestya, czyli kara zmniejszona im będzie o $^1/_3$ część.

Przypominamy, że na sesyi wyjazdowej izby sądowej warszawskiej, jako drugiej instancyi, w Piotrkowie, dnia 23 listopada r. z. skazani zostali: „Damazy Macoch na 15 lat robót ciężkich, Izydor Starczewski—na 9 lat, Helena Macochowa—na 6 lat i Bazyli Olesiński—na 3 lata rot aresztanckich.

Wykonanie wyroku nastąpi zaraz po nadesłaniu ukazu senatu z Petersburga, co nastąpi po konfirmacyi wyroku względem skazanych księży przez Najjaśniejszego Pana.

(e) **Kancelarya ogrodnika miejskiego.** Na skutek prośby starszego ogrodnika miejskiego, zarząd miejski postanowił urządzić mu kancelaryę specyalną i wydać z kasy miejskiej na jej umeblowanie 150 rb.

Uchwała ta zarządu miejskiego przesłana została do władzy wyższej, która przedstawiła ją do zatwierdzenia ministeryum spraw wewnętrznych.

Obecnie nadeszło z ministeryum pozwolenie na urządzenie rzeczonej kancelaryi i wydatkowanie na ten cel 150 rb. z kasy miejskiej.

(a) **Sezonowe kradzieże.** Z chwilą zbliżania się świąt Wielkanocnych złodzieje, pragnąc zaopatrzyć się w różnego rodzaju wędliny, rozpoczynają wędrówkę po różnych sklepach i kradną przeważnie szynki i kiełbasy. Wczoraj ze sklepu Jakóba Kałużyńskiego na Rynku Bałuckim nr. 5, skradziono zapasy szynek, wartości 200 rb., nadto gotówką 11 rb. — Do sklepu Edwarda Hejnricha, przy ul. Zarzewskiej nr. 64, dostali się złodzieje, znalazłszy drogę przez parkan od ulicy Grabowej, do którego przystawili drabinę. Spakowali oni znaczną ilość szynek w cztery worki i wynieśli ze sklepu. Dzięki elektrycznym dzwonkom alarmującym nadbiegli stróże i pracownicy warsztatowi. Widząc, co się święci, złodzieje porzucili worki i uciekli.

(p) **Z głodu i wyczerpania sił** zemdlał wczoraj na ul. Średniej nr. 85 Michał G., 52-letni robotnik, bez zajęcia i mieszkania; z tego samego powodu zasłabł na ul. Zakątnej nr. 15 nieznajomy jakiś mężczyzna, lat około 60.

Nieszczęśliwym doraźnej pomocy udzielili lekarze Pogotowia.

(h) **Drobne ognie.** Wczoraj, o godz. 11 rano, przy ul. Zawadzkiej nr. 32, zapaliły się sadze, które ugasili kominiarze.

— Wczoraj, o godz. 9 min. 20 wieczorem, przy ul. Zawadzkiej nr. 49, zapaliła się ściana. Ogień w zarodku ugasiła straż ogniowa.

(p) **Zamach samobójczy z nędzy** W mieszkaniu własnem, przy ul. Milsza nr. 43, Zofia P., 37-letnia robotnica, pozostająca od dłuższego czasu bez zajęcia i bez środków do życia, z rozpaczy w dniu wczorajszym usiłowała otruć się karbolem. Natychmiastowa jednak pomoc lekarza Pogotowia usunęła niebezpieczeństwo.

(a) **Z więzień.** W danej chwili w więzieniu przy ul. Długiej znajduje się 159 aresztantów, w tem 100 mężczyzn i 59 kobiet; przy ul. Milsza 410 osób.

(e) **Kradzież przędzy.** W fabryce Lewkowicza, przy ul. Średniej nr. 51. niewiadomi złodzieje skradli przędzę jedwabną i części maszyn, wartości 200 rb.

*

(a) **Tkaccy majstrowie zarobni w Zgierzu.** Jutro, w lokalu Bernekiera przy ul. Średniej w Zgierzu odbędzie się roczne zebranie ogólne tkackich majstrów zarobnych.

(a) **Rezygnacya radnego.** P. Ferdynand Swatek, przemysłowiec, wniósł rezygnacyę z godności radnego miasta Zgierza.

Rezygnacyę tę gubernator przyjął.

(a) **Śmiertelny wypadek.** Onegdaj w Tuszynie zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, który pociągnął za sobą życie 73-letniej staruszki, Ernestyny Jobstowej.

Staruszka weszła na strych stajni w celu odszukania jakiegoś narzędzia gospodarczego, a czyniła to tak nieostrożnie, iż natrafiła na nieprzytwierdzone do belek deski, wraz z niemi spadła z 7-łokciowej wysokości na kamienie i zabiła się na miejscu.

SZTUKA.

(x) **Teatr popularny.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś w piątek na ochronkę parafii św. Józefa „Domy polskie" sztuka w 5-iu aktach Majeranowskiego.

Jutro w sobotę po poł. po cenach najniższych „Wesele" St. Wyspiańskiego, wieczorem zaś o godz. 8 min. 15 po raz pierwszy rozgłośna sztuka w 4 aktach Knuta Hamsuna p. t. „W szponach życia", ze współudziałem znakomitej artystki Stanisławy Wysockiej, która odtworzy efektowną postać ex-śpiewaczki o głębokiej psychologii.

Powyższy utwór obiegł wszystkie sceny stołeczne, a w przyszłym miesiącu wchodzi na repertuar teatru polskiego w Warszawie; Łódź więc dzięki występom St Wysockiej, pierwsza otwiera podwoje dziełu Knuta Hamsuna na polskich scenach.

(x) **Teatr Polski** (Cgielniana 63). Kancelarya teatralna komunikuje nam:

Po dojściu do skutku porozumienia pomiędzy aktorami i dyrekcyą teatru Polskiego, jutro wznowiony zostanie przerwany sezon.

Jutro więc po południu po cenach popularnych dana będzie komedya hr. Aleksandra Fredry p. t. „Wielkie bractwo"; wieczorem pójdzie po raz pierwszy komedya Grabowieckiego „My mężczyźni".

W niedzielę po południu dane będą „Losy Europy" wesoła krotochwila Winawera; wieczorem „My mężczyźni".

(x) **Wielki koncert „Lutni".** Przypominamy, że w sobotę dnia 15 b. m. odbędzie się wielki koncert „Lutni" pod dyrekcyą p. T. Mazurkiewicza z udziałem najwybitniejszych sił polskich, a więc p. Ignacego Dygasa—bohaterskiego tenora opery warszawskiej, artysty o sławie europejskiej, p. Józefa Ozimińskiego — koncertmistrza warszawskiej filharmonii, p. Teodora Rolanda—znakomitego deklamatora—artysty dramatycznego teatru Rozmaitości oraz chóru męskiego „Lutni".

15% od dochodu przeznacza się na dobro robotników pozbawionych pracy. Potężne siły artystyczne i cel koncertu zapewnił mu ogromne powodzenie.

Pozostałe bilety nabywać można codziennie od godziny 5 do 10 wieczorem w lokalu „Lutni" (Piotrkowska 108), a w dzień koncertu w kasie przy sali koncertowej Vogla, ul. Dzielna nr. 18, od godz. 5 po południu.

Zakończenie przesilenia w teatrze polskim.

Wczoraj o godz. 9 wiecz. w lokalu własnym przy ul. Cegielnianej nr. 63, odbyło się pod przewodnictwem inżyniera Golca posiedzenie zarządu T-wa teatralnego z udziałem dyrekcyi, delegatów artystów i reprezentantów prasy w celu załatwienia zatargu pomiędzy dyrekcyą a artystami.

Po wszechstronnem rozważeniu żądań artystów i warunków, przedstawionych przez dyrekcyę, przyszło do zupełnego porozumienia, wobec czego sezon będzie niezwłocznie wznowiony.

T-wo teatralne zadeklarowało, że pobierane od dyrekcyi tytułem komornego 12 proc. od dochodu dziennego przeznacza jako fundusz rezerwowy dla pokrycia ewentualnych niedoborów gaży artystów. Obliczono, że fundusz ten powinien wynieść minimalnie 1200 rb.

Ponieważ pierwsze przedstawienie na rachunek dyrekcyi, na którem dane zostaną „Szczury" Hauptmanna, odbędzie się dopiero w pierwsze święto Wielkiejnocy, dyrekcya odstąpiła artystom w bieżącym tygodniu spektakle w sobotę i w niedzielę tak po południu jak i wieczorem, oraz przedstawienie wtorkowe na wyłączny ich dochód dla pokrycia strat, jakie ponieśli w czasie niegrania.

Hg.

Teatr Popularny.

„Upiory" dramat w 3 aktach — Ibsena.

Teatr popularny wznowił w ubiegły wtorek jedno z najwspanialszych dzieł Ibsena „Upiory" z p. Wysocką, gościem warszawskim w roli Heleny Alwing.

Publiczność nasza podziwiała już w tej roli znakomitą artystkę, podobnie jak i p. Mielewskiego w roli Oswalda w czasie, gdy istniał jeszcze teatr Zelwerowicza.

Gra obojga na ostatnim spektaklu graniczyła niemal z mistrzostwem. Niektóre sceny, a w szczególności końcowa dramatu zagrana została z taką plastyką, artyści tak się przejęli rolami, że widzowie mieli złudzenie zupełnie rzeczywistego strasznego dramatu życiowego, rozgrywającego się przed ich oczyma.

Na wielką pochwałę reszty artystów, występujących w sztuce, podnieść należy, że nie razili, owszem wywiązywali się ze swych ról zupełnie poprawnie. Wprawdzie wobec wspaniałej gry p. Wysockiej i p. Mielewskiego, gra ich pozostawała w cieniu, był to jednak cień, który bynajmniej nie psuł wrażenia.

Więc p. Kułakowski, jako pastor Manders umiejętnie wycieniował rysy charakteru tak świetnie zaznaczone przez autora.

P. Dąbrowski był skończonym szelmą stolarzem — Engstrandem. Przybraną córkę pani Alwing — Reginę z powodzeniem odtworzyła p. Biskupska.

Całość szła bardzo składnie, robiąc potężne wrażenie. Chwilami było ono tak silne, że na sali panowała grobowa cisza...

Wobec świetnej gry artystów, oraz z uwagi na to, że „Upiory" nie były grane w teatrze Popularnym, dyrekcya powinna spektakl powtórzyć.

O dużem zainteresowaniu się sztuką świadczy najlepiej fakt, że mimo wtorku, teatr z wyjątkiem kilku lóż był pełny.

Hg.

Katastrofa kolejowa.

Dziś, pomiędzy godzinami 5 a 6-tą rano na linii kolei Warszawa-Kalisz zdarzyła się katastrofa kolejowa.

Po jednej linii wypuszczono dwa idące naprzeciw siebie od strony Warszawy i Kalisza, pociągi towarowe, nr. 524 i 503. Na siedemnastej wiorście od strony Warszawy, pomiędzy stacyami Płochocin a Ożarów, oba pociągi wpadły na siebie.

Lokomotywy spiętrzyły się, wagony uległy rozbiciu. Zabici zostali na miejscu maszynista pociągu nr. 524 Jaworski oraz pociągu nr. 503 Grochowski, pomocnik zaś jego Wieczorek ciężko ranny, wkrótce wyzionął ducha. Nadto zostały ranne 4 osoby ze służby konduktorskiej. Powstał ogromny alarm. Wszystkie pociągi, jakie miały iść po tej linii wstrzymano.

Na miejsce wypadku zjechały władze kolejowe oraz służba sanitarna, która zaopiekowała się rannymi.

Pociągi osobowe na szerokim torze Warszawa-Łowicz Kaliski odwołano; skierowano je na linię wązkotorową na Łowicz Wiedeński.

Ponieważ tor szerokotorowy na długiej przestrzeni jest zatarasowany, zarządzono przesiadanie pasażerów i wyprawianie ich linią obwodową wązkotorową do Łowicza Wiedeńskiego.

Mianowicie pasażerowie z Warszawy Kaliskiej skierowywani są do Łowicza Wiedeńskiego i tam przesiadają się do wagonów kolei szerokotorowej kaliskiej. Od strony Kalisza przesiadają się również w tem samem miejscu i jadą dalej w kierunku Warszawy.

Pociąg kuryerski nr. 8 w bezpośredniej komunikacyi Kalisz—Warszawa—Kijów—Petersburg—Moskwa, skierowany został drogą obwodową na Łowicz Wiedeński—Skierniewice—Warszawa.

Władze zarządziły energiczne śledztwo w celu zbadania przyczyny katastrofy.

Według otrzymanych dalszych wiadomości — zabity został również nadkonduktor pociągu nr. 524 Wojtczak oraz zabity jakiś brakowy, którego nie można poznać z powodu tego, iż ciało zmienione zostało w bezkształtną masę.

Z taboru pociągowego rozbitych zostało 26 wagonów, a 6 uszkodzonych, część brankardów zniszczona doszczętnie, a część spalona.

Zawiadowca stacyi Łódź-Kaliska otrzymał rozporządzenie władz, ażeby wszystkie wagony towarowe, idące w kierunku Warszawy, zostały zatrzymane na stacyi Łódź Kaliska.

(a)

TELEGRAMY.

PETERSBURG, 14 marca (P.) Biuletyn o stanie zdrowia Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Księżniczki Tatjany Mikołajówny:

„Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżniczka Tatjana Mikołajówna spała lepiej, niż w nocy poprzedniej i przez cały dzień czuła się jeszcze lepiej, niż wczoraj. Temperatura: rano — 39·1, w południe — 38·7, wieczorem — 38·6; puls — 80. Ogólny stan dobry.

Podpisali lejb medyk Jego Cesarskiej Mości Eugeniusz Botkin,

Carskie Sioło dnia 13 marca 1913 r.

PETERSBURG, 13 marca. (wł.) Komisya prasowa w Dumie rozpoczęła czynności; projekt ustawy prasowej gotów będzie wkrótce.

PETERSBURG, 13 marca. (wł.) Wieczorne „Birżewyja Wiedomosti" drukują artykuł alarmujący o stanie rzeczy na Dalekim Wschodzie. Dziennik twierdzi, iż starcie Rosyi z Chinami jest nieuniknione.

PETERSBURG, 13 marca (wł.). Grupa włościańska w Dumie postanowiła głosować przeciw projektowi o zapewnieniu bytu duchowieństwa prawosławnego. Jako motyw, włościanie wysuwają, iż naprzód należy zabezpieczyć los włościan.

Włościanie w Dumie postanowili głosować za zmianą prawa wyborczego.

Grupa włościańska złożyła wniosek, aby o wykluczonych z posiedzeń posłach zawiadamiać wyborców.

Komisya sądowa Dumy przyjęła projekt rozszerzenia praw dzieci nieślubnych w Królestwie Polskiem.

KRAKÓW, 13 marca. (wł.) Dziś przed południem prezydent miasta dr. Leo w obecności obydwóch wiceprezydentów wręczył dyplom honorowego obywatelstwa m. Krakowa Władysławowi Żeleńskiemu, kompozytorowi.

KRAKÓW, 13 marca. (wł.) W nocy wtargnęli bandyci do kantoru propinacyjnego na Podgórzu. zrabowali 8 tysięcy koron i zbiegli.

KRAKÓW, 13 marca. (wł.) Jako podejrzanego o podpalenie klasztoru na Zwierzyńcu, aresztowano niejakiego Książka.

KRAKÓW, 13 marca. (wł.) Przejeżdżają tutaj gromadnie robotnicy sezonowi do Prus; są to przeważnie rusini.

LWÓW, 13 marca. (wł.) W Brodach wybuchł olbrzymi pożar, którego pastwą padło 20 domów i sklepów.

RZYM, 13 marca. (wł.) „Stampa" ogłasza artykuł, na którym podpisany jest deputowany Skirmeni, gdzie oświadcza, że projektowany komitet francusko-włoski dojdzie do skutku, skoro się spełni przyrzeczenie Poincarego, że Luzzati obejmie prezydyum w komitecie. W stosunku Francyi do Włoch nastąpi—według zdania Skirmeni'ego—zasadnicza zmiana.

BERLIN, 13 marca. (wł.) Dziś wybuchnął pożar w „Lessing Theater". Pożar przerwano. Publiczność wyszła spokojnie. Szkody nieznaczne.

WIEDEŃ, 13 marca. (wł.) Z Salonik donoszą: wszędzie łączą się i bratają się z sobą serbowie z grekami przeciw bułgarom. Z obudwu stron przychodzi często do krwawych walk.

PARYŻ, 13 marca. (wł.) Jak słychać, Serbia i Grecya zawarły pomiędzy sobą sojusz, mający na celu położenie tamy dla bułgarskich uroszczeń terytoryalnych.

KRAKÓW, 13 marca. (wł) W Bielsku-Białej wskutek przesilenia kilka fabryk sukna zwinęło pracę zupełnie, a wiele innych ograniczyło ruch. Robotnicy emigrują za granicę.

KRAKÓW, 13 marca. (wł.) Miasto rozpisze dla techników polskich konkurs na architekturę amfiteatru nad Wisłą pod Wawelem.

KOLONIA, 13 marca (wł.). Z Konstantynopola telegrafuje korespondent do „Köelnische Zeitung": Dowódca wojsk tureckich w Adryanopolu, Szukri-basza, zawiadomił rząd turecki za pomocą telegrafu bez drutu, że w twierdzy panuje skorbut i tyfus, a prócz tego wyczerpany został zapas żywności i amunicyi. Wobec tego wzywa Szukri-basza do jaknajprędszego zawarcia pokoju, aby tym sposobem uprzedzić konieczną w niedługim czasie kapitulacyę fortecy.

CHRYSTJANIA, 13 marca (P.) Nocy wczorajszej w Gudbranodal lawina zburzyła 3 zagrody włościańskie. Zginęło 15 ludzi.

Z ostatniej chwili.

Petersburg, 14 marca. (P.) W dzisiejszem dniu ciągnienia 5% pożyczki wewnętrznej z roku 1866 główne wygrane padły na następujące serye i numery:

Rb. **200,000** serya 14453 Nr. 46.
Rb. **75,000** serya 15437 Nr. 3.
Rb. **40,000** serya 13851 Nr. 32.
Rb **25,000** serya 17678 Nr. 47.
Rb. **10,000** ser. 3356 Nr. 34, ser. 12069 Nr. 38, ser. 7672 Nr. 14.
Rb. **8,000** ser. 12402 Nr. 40, ser. 4983 Nr. 36, ser. 274 Nr. 1, ser. 16004 Nr. 23, serya 19950 Nr. 7.
Rb. **5,000** ser. 11267 № 43, ser. 5853 Nr. 25, ser. 10577 Nr. 24, ser. 19288 Nr. 2, serya 15086 Nr. 46, ser. 4576 Nr. 12, ser. 3912 Nr. 50, ser. 4238 Nr. 10.

Po rb. **1,000**: serya 15618 Nr. 18, ser. 6185 Nr. 30, ser. 491 Nr. 29, serya 12701 Nr. 33, ser. 19794 Nr. 7, ser. 5668 Nr. 26, ser. 11179 Nr. 20, ser. 7452 Nr. 50, serya 12669 Nr. 40, ser. 5841 Nr. 39, ser. 6467 Nr. 12, serya 5294 Nr. 26, serya 8910 Nr. 31, ser. 13577 Nr. 4, ser. 17240 Nr. 30, ser. 6424 Nr. 10, ser. 11894 Nr. 2, serya 2004 Nr. 34, ser. 2173 Nr. 43, ser. 95 Nr. 38.

Berlin, 14 marca (wł.). „Vossische Ztg." donosi z Petersburga, że znany dodatek Agencyi Petersburskiej do komunikatu austryackiego o demobilizacyi, został wprawdzie umieszczony bez uprzedniego porozumienia się z rządem austryackim, ale odpowiadał w zupełności zapewnieniu, jakie Austrya dała podczas rokowań o demobilizacyę.

Berlin, 14 marca (wł.). Urzędowo donoszą, że prawybory do sejmu pruskiego odbędą się w dniu 16 maja, a wybory główne 3 czerwca.

Cetynia, 14 marca (wł.). Przy bombardowaniu przez okręt turecki „Hamidye" portu w Durazzo, znajdował się tam także okręt Lloydu austryackiego, „Skutari", lecz wyszedł cało.

Wiedeń, 14 marca (wł.). Dzisiejsza „Neue Fr. Presse" ogłasza wywiad z serbskim prezesem ministrów, Pasiczem, który oświadczył, że wysyłki wojsk serbskich dla Czarnogórza są tylko posiłkami, które Serbia obowiązana jest dawać na zasadzie zawartego sojuszu, a więc tego rodzaju operacye wojenne nie są skierowane przeciwko Austryi.

Lipsk, 14 marca (wł.). Sąd Rzeszy skazał Naujakta, oskarżonego o szpiegostwo na rzecz Anglii, na 13 lat więzienia i 10 lat utraty praw honorowych oraz pozostawienie go pod dozorem policyi.

Rzym, 14 marca (wł.). Stan zdrowia Papieża poprawił się o tyle, że już wstał z łóżka.

Berlin, 14 marca. (wł.) „Lokal Anzeiger" donosi z Sofii, że odpowiedź państw bałkańskich na propozycye pokojowe mocarstw nastąpi w najbliższych dniach. Równocześnie z odpowiedzią rozpoczną się rokowania pokojowe. Panuje przekonanie, że rokowania doprowadzą tym razem do pomyślnego rezultatu. Cały świat jest zdenerwowany i przesycony wojną.

Londyn, 14-go marca. (wł.) „Times" donosi z Konstantynopola, że wojska tureckie pod Czataldżą staczają zaciętą walkę z bułgarami. Również pod Siliwri toczy się walka.

Konstantynopol, 14 marca. (wł.) Na linii pod Czataldża przyszło do starcia pomiędzy bułgarami i wojskami tureckiemi. Bułgarzy cofnęli się, przyczem spalili stacyę kolejową Ahelan.

Londyn, 14 marca. (wł.) Budżet ministeryum marynarki przewiduje w wydatkach na rok 1913—14 46,309,300 fs., czyli 926 milionów marek. Budżet przewiduje wzmocnienie marynarki na 3500 żołnierzy. 2,042,400 funtów przewiduje na budowę 5 nowych okrętów wojennych, zaś 8,000,000 na budowę 16 torpedowców i pewnej ilości łodzi podwodnych.

Berlin, 14 marca. (wł.) Drogą na Odesę donoszą z Konstantynopola, że upadek Adryanopola jest bardzo blizki. Komendant twierdzy Szukri pasza prosił rząd turecki kilkakrotnie o odsiecz, ponieważ załoga turecka nie może się dłużej opierać. Oświadczył on już dawniej, że trzymać się może tylko do końca lutego. Ostatnio zwracał się o pomoc w niedzielę. Obiegają niepokojące pogłoski, że Adryanopol poddał się już.

Paryż 14 marca (wł.) Na wczorajszem posiedzeniu komisyi wojskowej w izbie deputowanych minister wojny Etienne nie zjawił się wcale. Na zapytania, wystosowane przez posłów opozycyi minister odpowiedział piśmiennie, lecz odpowiedzi te opozycyi nie zadowoliły.

Przywódca socyalistów, Jaures oświadczył, że siły militarne Francyi dałyby się zwiększyć w inny sposób, a mianowicie przez utworzenie korpusów rezerwy, jak to ma miejsce w Szwajcaryi, oraz przez lepszą organizacyę wojskową, któraby zjednała Francyi Rosyę.

Białogród, 14 marca (wł.) Oficyalnie donoszą, że krążownik turecki „Hamidye" ostrzeliwał Durazzo z odległości 12, a San Giovanni di Medua zaledwie z odległości 4 kilometrów.

Straty są nieznaczne. Serbskie armaty odpowiadały. 4 transportowce greckie, naładowane końmi odniosły poważne uszkodzenia, przyczem na dwóch wybuchnął pożar i okręty te zatonęły. 50 ludzi zostało zabitych i rannych.

Białogród, 14 marca (wł.) W okolicy Skumba wybuchnęło powstanie albańczyków. Powstańcy spalili 15 wsi. Wojska serbskie stłumiły powstanie.

Białogród, 14 marca (wł.) Urzędowa „Samouprawa" donosi, że w odpowiedzi państw bałkańskich na propozycye pokojowe mocarstw postawione będą następujące warunki: 1) Podczas rokowań nie będzie miało miejsca zawieszenie broni. 2) Ważne są wszystkie te warunki, jakie delegaci państw bałkańskich postawili przed rozpoczęciem poprzednich rokowań w dniu 23 grudnia r. z. 3) Bułgarzy otrzymają, jako granicę wschodnią linię Midja-Rodosto, półwysep Galipolli pozostanie przy Turcyi. 4) Wszystkie terytorya, zabrane przez państwa bałkańskie, z wyjątkiem Albanii, przejdą na własność państw bałkańskich. 5) Adryanopol i Skutari muszą kapitulować przed rozpoczęciem rokowań pokojowych. 6) Wyspy Egejskie i Kreta oddane będą Grecyi. Pozatem Turcya płaci odszkodowanie, którego wysokość będzie później określona. Ponadto państwa związkowe zażądają gwarancyi dla swoich poddanych w Turcyi.

Tabela wygranych.

Wczoraj w 2-im dniu ciągnienia II-ej klasy 200-ej loteryi klasycznej Królestwa Polskiego wylosowały następujące numery;

Rub. **10,000** № 14197
Rnb. **2,000** № 243
Rub. **1,500** № 20717
Rub. **1,000** № 18905
Rub. **600** № 8953
Rub. **150** № № 3668 5513 6336 7688 9024 11571 15574 17950 23442
Rub. **60** № № 380 1441 1814 1969 2156 3158 3377 3780 3877 4023 4876 9374 10770 11454 11668 11877 11923 12919 13779 15379 15659 15896 16796 18553 21070 21167 21898 22999 23201
Rub. **45** № № 65 118 48 56 96 218 336 65 421 50 71 94 607 80 730 34 843 53 74 919 52 69
1112 27 212 74 337 56 431 49 54 77 656 81 711 26 51 817 50
2029 40 72 113 215 22 84 59 69 74 97 411 35 55 75 99 538 78 85 90 604 17 40 61 64 748 75 812 70
3177 97 243 75 96 358 92 472 509 33 71 84 631 64 88 90 961 69
4075 81 101 19 57 62 84 279 84 341 56 466 67 521 49 85 592 634 42 56 720 56 74 840 43 68 913 17 57 71
5014 115 29 54 63 82 327 72 87 415 33 37 509 615 38 711 50 81 823 49 906 24
6027 31 37 56 202 45 53 63 327 29 59 71 613 35 712 31 757 62 71 826 76 995
7024 65 183 289 388 438 88 94 564 74 90 607 81 780 99 801 22 50 917 47 66
8016 60 61 68 74 112 19 20 216 303 42 46 61 68 90 500 51 640 51 57 70 737 807 61 90 903
9100 278 318 86 426 64 83 94 522 48 65 66 695 730 86 89
10058 71 78 106 12 41 206 57 305 06 49 67 435 64 68 69 70 519 29 53 57 67 98 699 781 872 79 967
11047 110 23 30 46 52 222 59 304 541 96 654 70 97 821 882 959 80 86 89 95
12022 46 93 173 277 84 91 99 364 458 96 601 44 94 719 767 803 19 22 27 923 44 56 57
13109 27 93 212 345 400 25 63 591 637 54 61 98 704 60 791 824 69 917 23 53
14012 14 18 51 91 99 115 48 57 80 287 305 18 24 51 89 451 61 503 19 29 60 78 94 627 52 80 99 773 942
15047 101 47 81 335 44 59 402 58 618 703 75 86 830 79 898 924 57
16000 127 53 49 56 60 288 321 31 69 440 59 61 63 557 86 630 43 66 785 888
17011 52 101 08 45 58 209 345 77 88 485 90 562 63 637 76 724 35 61 73 881 84 903 36 53
18010 24 35 70 83 117 40 55 282 333 99 415 45 56 97 523 81 614 59 68 94 97 706 69 84 813 32 89 96 934 38 57 97
19040 77 180 214 44 82 313 88 403 90 502 70 90 617 46 662 713 56 71 811 20 22 60 94 932 58 73 79 83 96
20109 50 84 93 246 308 401 15 500 85 94 97 600 85 88 745 72 76 803 25 40 73 80 87 988
21062 67 87 88 97 126 63 73 75 261 73 87 372 93 435 67 91 534 54 90 611 76 95 858 928 88
22007 27 28 116 228 52 414 68 76 568 88 633 43 707 73 883
23041 47 77 80 109 35 223 24 348 56 62 84 467 86

OFIARY.

Dla robotników bez pracy,
(Do uznania Redakcyi „Rozwoju").

Zamiast wieńca na grób ś. p. Feliksa Rybarskiego pracownicy biura bez pracy: Łopatto, Juszczakowie, Jabłoński, Przyborowski — 12 rb.

Zebrane w gronie kolegów 4 rb. 50 kop.

Dzieci szkoły fabrycznej M. Silbersteina dla uczczenia imienin swego przełożonego, p. Konstantego Jasińskiego 3 rb. 25 kop.

Na „Gniazdo" Tow. opieki nad dziećmi.

Dzieci szkoły fabrycznej M. Silbersteina dla uczczenia imienin swego przełożonego, p. Konstantego Jasińskiego — 2 rb. 25 kop.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów gimnazyum polskiego.

Dla uczczenia ś. p. rejenta Feliksa Rybarskiego składają:

Ludwik Racięcki 5 rb., Adam Gajewski 3 rb., Władysław Żabicki 1 rb., Piotr Panek 1 rb.

Wszystkim, którzy raczyli wziąć udział w oddaniu ostatniej posługi, oraz tym, którzy uczcili pamięć

ś. † p.

Feliksa Rybarskiego

a mianowicie: kolegom, współtowarzyszom pracy, przyjaciołom, znajomym i krewnym, składa serdeczne „Bóg zapłać".

890 **Rodzina.**

Walenty Kopczyński

Duży złoty. Duży złoty.

Pierwsza Łódzka **Piekarnia Mechaniczna**

Łódź, Juliusza № 14. Telefon 10-80.

Poleca, na nadchodzące święta, znane ze swej dobroci ciasta.

Zamówienia przyjmują wszystkie filie.

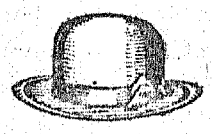

Adam Galusiński

Nawrot № 8. —— Nawrot № 8.

Znane ze swej dobroci! Polecam w dużym wyborze kapelusze miękkie oraz sztywne i dziecinne. Czapki szkolne i męskie, po cenach tańszych jak gdzieindziej.

Przerabianie kapeluszy i cylindrów przyjmuje się na miejscu. 898

Ból głowy i Migrenę

ŻĄDAĆ PROSZKÓW z kogutem

marka fabr.

natychmiast usuwa **„Migreno-Nervosin"** bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. **Są już falsyfikaty!** Więc żądać w aptekach i składach aptecznych proszków wyrabianych **tylko w Płocku** i z podpisem wynalazcy **A. Gąseckiego** na każdym. **Proszek 10 kop.** 417

Fosfatyna Faliera.

Najbardziej zalecany pokarm dla dzieci. Stosowanie tegoż jest wskazanem w wieku od 7 do 8 miesięcy, zwłaszcza zaś w czasie odłączenia od piersi i w okresie rośnięcia. Sprzyja ząbkowaniu, zapewnia prawidłowy rozwój kości, zapobiega lub wstrzymuje biegunki tak częste podczas upałów.

Pożyteczna dla rekonwalescentów, anemicznych i starców. Do nabycia wszędzie. Skład główny: 6 rue de la Tacherie, Paryż. 633

Dla KASZLĄCYCH

FABRYKI **„LELIWA"**

EKSTRAKT i KARMELKI z miodu, słodu i ziół w Warszawie.

Egzystuje od 1884 r.

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

Zwracać uwagę na opakowanie, firmę i markę fabryczną. 2383

DROBNE OGŁOSZENIA.

A!A!A!A! Meble używane i nowe najtaniej sprzedaje magazyn mebli Władysława Romiszowskiego ul. Piotrkowska 117, I piętro. Posiada na składzie duży wybór, salonów sypialnych, stołowych pokoi, a także eleganckie urządzenia kuchenne jak również i pojedyńcze meble, gięte meble patentowane po fabrycznych cenach, oraz różne drobiazgi. Zamienia stare na nowe, kupuje. W niedziele przedświąteczne otwarty od 1-ej po poł. do 8-ej w. 3045—10—1

A! Kredens, biurko, oraz różne meble z kilku pokojów wyjeżdżając rozsprzedam tanio ul. Długa 14—35 oficyna. 1959-6-6

Akwaryum z rybami i fontanną sprzedam tanio Wysoka 28 m. 4. 3010—1

A!A!A!A! Nauczycielki, nauczyciele, freblanki różnej narodowości, na godziny, na stałe; bony, gospodynie, towarzyszki, ekspedyentki, kasyerki, buchalterki, pielęgniarki, poleca pierwszorzędne Biuro pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiej, Piotrkowska 109 parter. 2079—10pśpt—2

A! Meble garnitur salonowy lustra, obrazy, słupy, lampę, ze stołowego, oraz kompletny sypialny, szafy, biurko, bibliotekę, zegar, otomanę, etażerkę, sprzedam za bezcen aby zaraz Nowo-Cegielniana 6 — 7 front.

Bryczki, wolant i powóz używany do sprzedania Piotrkowska nr. 287. 3004—2—2

Budka z węglem i sklepik do sprzedania i kapusta na beczki i pudy ul. Wilcza nr. 11. 3021-2-1

A! Meble różne z salonu, stołowego sypialnego, szafy, otomanę, biurka, bibliotekę, lustra, lampy, obrazy, szafkę kawalerską, stoliki, słupy, palmy, zegar, wyprzedam bardzo tanio wyjeżdżając ul. Pańska 54 — 1. 1754—15*—7

Chłopiec potrzebny do zakładu siodlarskiego Nawrot nr. 39 m. 18. 3017—3—1

Do wynajęcia od 1 kwietnia 3 pokoje, kuchnia, wygódka tanio do wynajęcia wiadomość ul. Piotrkowska 84 m. 11. 2096-3sw-1

Do wynajęcia zaraz pokój umeblowany może być z całodziennem utrzymaniem ulica Dzielna nr. 40 m. 1. 2077—4—3

Dziewczyna dobrze szyjąca bez kroju, potrzebna do szycia sklepowego i sprzątania, z mieszkaniem życiem i pensyą. Cokolwiek niemieckiego wymagane wiadomość Główna 17 m. 2 po 6-ej wiecz. 3019—1

Dorożka w dobrym stanie jest do sprzedania Radogoszcz Krzyżowa 3 u Szymańskiego. 3039—2—1

Do magazynu kapeluszy potrzebne zdolne podręczne i uczenice ul. Benedykta nr. 35. 3032—3sw—1

Dom do sprzedania z piekarnią lub do wydzierżawienia ulica Wólczańska nr. 6 za niciarnią w Widzewie. 1993—3*—3

Do sprzedania elegancka szafa z bufetem ul. Główna nr. 33. 2056—3*—2

Do wynajęcia 1 pokój z kuchnią I piętro 2 pokoje z kuchnią I piętro 3 pokoje z kuchnią I piętro. Główna 35. 2058—3*—2

Do wynajęcia 2 pokoje z kuchnią, i pokój z kuchnią z wygodami, pojedyńcze pokoje i sala fabryczna z motorem cena bardzo nizka. Widzewska nr. 146 2047—5*—2

Furgon rzeźniczy do sprzedania ulica Gubernatorska nr. 25. 3034—3—1

Filia piekarska do sprzedania wiadomość pralnia ul. Mała (róg Benedykta 27). 2087—3—2

Fortepian czarny krótki z silnym tonem do sprzedania tanio Cegielniana 85 m. 11. 1397-6-5

Gramofon w dobrym stanie sprzedam niedrogo Orla 15, stróż wskaże. 3022—2—1

Jest do sprzedania miech kowalski Wschodnia nr. 68 w ślusarni. 3005—3—2

Młoda niemka poszukuje miejsca do gospodarstwa z gotowaniem mam świadectwa Oferty Rozwój dla „Niemki". 2026-2*-2

Magle do sprzedania zaraz wiadomość ul. Dolna nr. 12. 3027—3—1

Mops żółty z obciętym ogonem i uszami bez obróży zaginął Prosze odprowadzić Smugowa 10 sklep. 3044—2—1

Magle do sprzedania z powodu choroby w dobrym punkcie Gubernatorska nr. 36. 2065-2sw-2

Mamka ze wsi ze świeżym pokarmem poszukuje miejsca Przędzalniana 15—5. 2094-2-2

Mężczyzna w średnim wieku chętnie chce przyjąć posadę szwajcara, woźnego lub Garderobiarza może złożyć skromną kaucyę. Adres ul. Sosnowa 3. m. 37 I. H. 2088—2—2

Mamki z dobrym pokarmem ze wsi do umieszczenia Średnia 6 Stąplewska. 2090—3—2

Maszyny 2 Singera mało używane ręczna rb. 10. Ul Widzewska 119—14. 2076—4—3

Młody człowiek energiczny poszukuje posady pomocnika buchaltera, ekspedyenta lub kasyera z kaucyą 1000 rb. Oferty sub. H. K. w Rozwoju. 2049-3-3

Potrzebna prasowaczka na koszule i drobiazgi Mikołajewska nr. 24. 3026—1

Potrzebny czeladnik krawiecki do spodni zaraz ul. Lipowa nr. 58 m. 113. 3030—2—1

Przybłąkał się ceter ciemnożółty Wysoka nr. 16 m. 22. 3040—3—1

Pralnia do sprzedania zmiana interesu dobry punkt ulica Radwańska nr. 47. 2004—3—2

Potrzebna zaraz zdolna chemiczarka ul. Południowa 30.

Prawy właściciel może odebrać psa moręgowatego kusego za zwrotem kosztów Pałacowa 9. Pawlak. 3033—1

Panienka inteligentna w wyższem wykształceniem poszukuje lekcyi w domu, lub zajęcia w sklepie. Oferty Rozwój „Z. G.". 3036-2-1

Sklep rzeźniczy do sprzedania z lodownią zapełnioną lodem Zgierz Wysoka 15. 2057—3*—2

Sklep sprzedam kolonialny z powodu choroby Widzewska nr. 101. 2000—3*—5

Szafa do rzeczy używana prawie nowa dębowa tanio do sprzedania wiadomość ul. Wysoka nr. 33. 2024—3*—2

Stróż bezdzietny z dobremi świadectwami, potrzebny od 1-go kwietnia Spacerowa nr. 9.

Sprzedam oficynę o dwóch mieszkaniach oraz place Ruda-Pabianicka wiadomość ulica Andrzeja nr. 46 sklep. 2086-3-2

Sklep do sprzedania zaraz bardzo tanio ul. Luiza nr. 37.

Sprzedam tanio pare materacy używanych i kanapę ceratową ul. Andrzeja nr. 31. Tapicer. 3042—2—1

Sklep spożywczy lub też urządzenie do sprzedania Kamienna 22 Nowe-Chojny. 3015-3-1

Sklep spożywczo - dystrybucyjny zaraz do sprzedania z powodu śmierci matki i choroby żony Wagnera nr. 13. 3018—3—1

Sklep spożywczy do sprzedania oraz maszyna bębenkowa łóżka, stół, razem lub częściowo ulica Widzewska nr. 240 sklep. 3025—3—1

Trzypiętrowy dom do sprzedania na dogodnych warunkach za przystępną cenę zaraz do sprzedania oraz sklep do wynajęcia na ul. Polnej nr. 14 (Koziny). 3023—3—1

Zdolny szofer mechanik poszukuje posady może być na wyjazd ul. Widzewska nr. 71 m. 14. 3028—1

Zagubiono ¼ losu loteryi klasycznej № 8657 zastrzeżono w urzędzie Kielski Zarzewska nr. 77. 2070—1

Zaginął wyżeł bronzowy z białemi łapami za wynagrodzeniem odprowadzić Benedykta 30 Lewiński. 2082—2—2

Zakład ogrodniczy Jana Zaremby w Julianowie pod Łodzią poleca drzewka owocowe do sadzenia przyjmuje ogrody ogródki do przerabiania na wiosnę i na całe lato ceny przystępne. 3037—3—1

2 Magle w dobrym stanie do sprzedania Staro-Zarzewska nr. 43. 3035—2—1

2 Kredensy kuchenne do sprzedania Nowo-Cegielniana 41 wiadomość u stróża. 3041—1

2500 rubli ulokuję na I-szy stopień hypoteki. Oferty w red. Rozwoju pod lit. J. S. 1977-3-3pt-3

3000 rb. potrzebne zaraz na I № po Towarzystwie. Oferty proszę składać pod lit. „A. S.". 3016—3—1

Zagubione dokumenty.

Derach Stanisław zgubił kwit od paszportu, wyd. z fabryki K. Scheiblera. 3024—1

Franciszek Wardężkiewicz zagubił kartę od paszportu, wyd. z Rzeźni Miejskiej. 3012-3-1

Franciszek Waginski zagubił kartę od paszportu, wydaną z Rzeźni Miejskiej. 3013—3—1

Gustaw Kin zagubił paszport, wyd. z gm. Drzewce gub. Kaliskiej. 2092—3—2

Ludwika Kozioł zgubiła kartę od paszportu, wyd. przez fabrykę Adama Osera. 3020—3—1

Maryanna Stulcblak zagubiła paszport, wyd. z gm. Białaczew pow. Opoczyński gub. Radomskiej. 3011—3—1

Szczepan Kacprzak zagubił paszport i książeczkę legitymacyjną wyd. z gm. Szew pow. Piotrkowskiego. 3029—3—1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Wawrzyńca Fronczaka wyd. z fabr. Biedermana. 3031—3—1

Zaginął paszport, Józefa Gawlaka wyd. z gm. Rząśnia pow. Noworadomsk. g. Piotrk. 2059-3-3

Zaginął paszport, wydany z gm. Skierniówka pow. Skierniewickiego na imię Władysława Plaskata. 2052—3—3

Zgubiono in blanco weksle na 200 rb. wydane przez G. Podembskiego Maryi Józefiak ostrzegam przed nabyciem gdyż takowe są nieważne. 2037-3-2

Zaginął paszport, na imię Władysława Sadzaka wyd. z gm. Gałkówek pow. Brzezińskiego. 2037—3—2

10 dni

Skład Fabryczny

Towarzystwa Akcyjnego Fabryki wyrobów żelaznych

Wł. Gostyński i S-ka

Piotrkowska 68. Telefon 12-45.

719

ZAWIADAMIA,

że od dnia 13 do 22 b. m. urządza 10-dniową przedświąteczną sprzedaż z ustępstwem **20% rabatu** od wszelkich towarów posiadanych na składzie łódzkim.

20%

W niedzielę dnia 16-go skład otwarty od godziny 1-ej p.p.

D-rka. Majzel-Kontorowicz

Choroby kobiece i wewnętrzne

Wschodnia № 39. Tel. 4-29 510. przyjmuje do 10 rano od 3—7 w.

Przyjmuję nadrabianie

pończoch

ulica Nawrot Nr. 8

dawniej Mikołajewska 59. 896

Dwaj studenci (uniwersytetu i politechniki) udzielają lekcyi w zakresie tychże szkół. Specyalność: rosyjski, nowe języki, łacina, matematyka, fizyka i chemia. Adres: Benedykta 18 m. 3; od godziny 2-ej do 4-ej po południu. 888

Zdolni i obrotni

mężczyźni i kobiety do rozpowszechniania po domach nowego artykuły, który w każdym domu znajduje zbyt, są poszukiwani. Zajęcie stałe! Duży zarobek! **Senatorska 8 m. 45.** 884

Chorym

Chorych leczących się Sperminą-Poehla, starają się oszukać za pomocą szumnych reklam o płynach z gruczołów nasiennych, przyczym w reklamach tych nie krępując się zupełnie, przekręcają fakty i powołują się na imiona i prace zagranicznych uczonych, którzy nigdy nie widzieli nawet tych preparatów. Poczytujemy sobie za obowiązek ostrzedz chorych przed temi ekstraktami, gdyż nie mając nic wspólnego ze Sperminą Poehla, zawierają one częstokroć szkodliwe dla zdrowia składniki. Przy nauraszaniu, niemocy płciowej, uwiądzie starczym, histerji, nerwobólach, małokrwistości, gruźlicy, przymiocie, skutkach leczenia rtęcią, chorobach serca, (otłuszczeniu, zwapnieniu, bicie serca, arytmji, miocarditis) zwapnieniu tętnic, alkoholizmie, zaniku mięsni pacierzowego, paraliżach, osłabieniu wskutek przebytych chorób, przemęczeniu i t. d. zostały jedynie zapomocą Sperminy-Poehla osiągnięte te olśniewające wyniki, które stwierdzone zostały za pomocą doświadczeń najznakomitszych uczonych i lekarzy świata całego.

NALEŻY ZWRACAĆ UWAGĘ NA NAZWĘ

SPERMINA-POEHL'A

i odmawiać przyjęcia wszelkich ekstraktów i płynów o różnych innych nazwach, o niezdatności których wydana została oddzielna broszura, którą wysyłamy na żądanie gratis i franko, wraz z najnowszą literaturą o SPERMINIE.

SPERMINA-POEHL'A znajduje się w sprzedaży we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

ORGANOTERAPEWTYCZNY INSTYTUT
PROFESSOR D-R POEHL'S-WE
DOSTAWCY DWORU
JEGO CESARSKIEJ MOŚCI
PETERSBURG

Jesionki męskie ostatnie fasony 18.50, 22.—	14.50
Eleganckie garnitury wykończenie jak podług miary 21.50, 18.50, 15.50	12.50
Palta damskie najnowsze fasony 12.50, 15.50, 18.—	10.10
Kostyumy damskie od Rb.	18.50

Pozostałe z poprzedniego sezonu

Palta damskie teraz wyprzedaje się po	4.90 i	7.90
Kostyumy damskie	7.90 i	9.50

Schmechel i Rosner

756 Piotrkowska 100.

Towarzystwo Ubezpieczeń „Wołga" w Moskwie

założone w roku 18-71.

podaje do powszechnej wiadomości, że rozszerzywszy działalność na Królestwo Polskie przez otworzenie Oddziału w Warszawie i Reprezentacyi w m. Łodzi, reprezentantem swoim na okrąg łódzki mianowało p. **Mikołaja Rosenbluma**, powierzając jednocześnie kierownictwo Reprezentacyi p. **M. J. Imbrzyczkowi.**

Zarząd.

Powołując się na powyższe, mamy zaszczyt zawiadomić, że z dniem dzisiejszym, rozpoczęliśmy działalność w powierzonym nam okręgu i polecamy się względom Szanownej Klienteli we wszelkich sprawach ubezpieczeń od ognia fabryk, towarów i ruchomości.

Biuro Reprezentacyi na Okrąg Łódzki znajduje się przy ul. Zielonej № 17, Telefonu Nr. 19-10.

Z poważaniem

Mikołaj Rosenblum
M. J. Imbrzyczek.

733

Przed użyciem. Po użyciu.

Tak nadzwyczajną zmianę wywołuje

Kola-Dultz

NAJLEPSZA I NATURALNA POŻYWKA DLA MÓZGU I SYSTEMU NERWOWEGO

Usposobienie, działalność umysłowa, jak i wogóle każda inna, oraz każde poruszenie ciała zależne są od mózgu.

Osłabienie apatya, wyczerpanie, osłabienie nerwów, oraz ogólna bezsilność są oznakami braku energii życiowej. Ktokolwiek chce czuć się zdrowym, rzeźkim oraz cieszyć się pełnią władz umysłowych i fizycznych, jako też dobrą pamięcią, a prace i wszelkie trudy życiowe, jako przyjemność odczuwać, ten niechaj zażywa Kola-Dultz. Jestto naturalna pożywka dla mózgu i nerwów, odnawiająca i odmładzająca jednocześnie krew i będąca w ten sposób źródłem życia i nowej siły dla wszystkich organów ciała.

KOLA-DULTZ

przywraca chęć do życia i pracy,

oraz uczucie młodości wraz z jej zdrowiem i energią, które są rękojmią powodzenia i szczęścia.

Przy codziennem używaniu przez jakiś czas KOLA-DULTZ, nerwy się wzmacniają, wszelkie osłabienie ustępuje, a zdrowie i siły powracają niezwłocznie.

KOLA

zalecana jest przez powagi lekarskie całego świata i stosowana w szpitalach i sanatoryach dla nerwowych.

PROSZĘ ŻĄDAĆ KOLA-DULTZ BEZPŁATNIE.

Teraz daję każdemu możność wzmocnienia nerwów, wystarczy napisanie karty pocztowej z podaniem dokładnego adresu, aby otrzymać BEZPŁATNIE i FRANCO ilość KOLA-DULTZ'u wystarczającą do wypróbowania zdumiewającego działania tego środka. Gdy skutek okaże się zadowalniającym, natenczas prosimy uprzejmie o łaskawe zaszczycenie nas zamówieniem. Prosimy o zażądanie próby natychmiast, zanim W. Pan nie zapomni o swym zamiarze wypróbowania naszego KOLA-DULTZ'u.

Akc. Tow. „Powszechna Fabryka Przetworów Chemicznych w Budapeszcie".

Oddział na Królestwo i Cesarstwo Warszawa, Nowy Świat Nr. 52, oddział 123. 693

PLAC

przy ulicy Podleśnej w przybliżeniu 36000 łokci kw. **do wynajęcia.** Wiadomość w biurze firmy Nestler i Ferrenbach, Karolewska № 41. 882

Wielka oszczędność w ogrodnictwie!

!!! Doniczki Maszynowe !!!

Skład hurtowny—poleca Kołaczkowski, Piotrkowska 83, tel. 5-43. 746

Uwadze chorych

poleca się: **FAGOSOL** środek przeciw chorobom dróg oddechowych, uznany jako ostatni wyraz nauki i zalecany przez powagi lekarskie.

FAGOSOL

leczy szybko i radykalnie **KASZEL, BRONCHIT, KOKLUSZ, KATARY PŁUC.**

Znakomite wyniki przy leczeniu **suchot płucnych.** Tysiące podziękowań od osób wyleczonych. Dostać wszędzie.

Gener. Przedst. Towarzystwo Chemikol Warszawa. 653

Dr. Eugenia KERER GERSZUNI

choroby kobiece.

Piotrkowska 121, tel. 18-07, przyjmuje codziennie od 5—6 po poł. W niedzielę od 9—12-ej. 2721

Potrzebny do ślusarni mechanicznej **kowal.** Kupię

tokarnię

używaną, 2 metrową. H. Szczeciński, Widzewska 119. 854

Zaginęły

dwa weksle in blanco: 1) na 200 2) na 300 rb. wystawione przez Stanisława Jędrzejczaka, na zlecenie Szczepana Duniaka. Ostrzega się przed nabyciem. 856

Dr. B. REJT Średnia 5.

Sp.: Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem „Erlich Hata 606" (wśródżylnie). Leczenie elektrycznością (elektrolizmem) i masażem wibracyjnym. Dla pań osobna poczekalnia. Godz. przyjęć: od 8—1 rano i od 4—8 w., niedziele i święta od 9—3 pp. 359r

Dr. L. PRYBULSKI

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczopłciowe i niemoce płciowe. Leczenie syphilisu EHRLICH-HATA „606—914" Ul. Południowa № 2, telef. 13-59. Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w. panie od 5—6 po poł. Dla pań osobna poczekalni. 2423

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopłc. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8. Dla pań 5-6 poczekalnia oddzielna. W niedzielę od 8—1-ej. **Krótka 5, telef. 26-50.** 1887

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specyalnie: choroby żołądka kiszek i przemiany materyi (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteryolog. wydzielin krwi w laboratoryum własnem. Od 1—1 rano i od 5—7½ po południu. 166

Elektrownia Łódzka.

Ponieważ zostało stwierdzone, że w wielu instalacyach używane są **podrabiane** (reparowane lub drutem okręcone) korki bezpiecznikowe, przeto ostrzega się W. P. Abonentów, że jest to ze względów bezpieczeństwa pożarowego **jaknajsurowiej wzbronione.**

W instalacyach gdzie tego rodzaju korki będą znalezione, dopływ prądu zostanie natychmiastowo przerwany, zaś abonent pociągnięty będzie do odpowiedzialności za niezachowanie przepisów bezpieczeństwa i niezależnie od tego za rewizyę policzonem mu będzie po rb. 1—za każdy dobrobiony korek.

Łódzki Oddział Towarzystwa Elektrycznego Oświetlenia z 1886 r.

737

ZARZĄD

Kolei Elektrycznej Łódzkiej

zawiadamia pp. akcyonaryuszów, że stosownie do uchwały 16-go ogólnego zgromadzenia akcyonaryuszów z dn. 12 marca r. b. została wyznaczona dywidenda za rok 1912 w ilości 40 rubli od akcyi.

Dywidenda będzie wypłacana od dnia 1|14 marca r. b., **w Banku Handlowym w Łodzi, przy ul. Średniej.** 739

Pracownia Gorsetów „MARTA"

Łódź, Piotrkowska 130 (w podwórzu).

Poleca świeżo otrzymane fasony paryskie. Wielki wybór gorsetów gotowych. Biustonosze, pasy brzuszne, gorseciki dziecinne do prostego trzymania. Przyjmuje gorsety do przeróbki, reparacyi i prania. 892

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem podaję do wiadomości, iż warsztat meblowo-tapicerski pod firmą Jan Noll i Aleksander Karkut przy ul. Pańskiej № 74-99, spółka powyższa została rozwiązana aktem rejentalnym za № 2742. Zakład przeszedł na wyłączną własność A. Karkuta.

Posiada na składzie salon mahoniowy, stołowy, sypialnię, cytrynową i cebrową. **A. Karkut.** 860

Dziś po raz ostatni

Atrakcya

Non plus ultra

Monopolfilm tylko w Casino.

CASINO

Od dziś do piątku d. 14 marca włącznie

Atrakcya

Non plus ultra

Monopolfilm tylko w Casino.

Czy Szajka „Tygrys"

jest zagadką. Czy też rekordem w sztuce kinematograficznej?

Największy Detektyw-Szlager od czasu istnienia kinematografu

w 4-ch aktach. Demonstracya trwa 1 i pół godziny w 4-ch aktach.

Dramat od początku do końca wywiera potężne wrażenie.

Redaktor odpowiedzialny **St. Łapiński.** W tłoczni „Rozwoju", Przejazd № 8. Wydawca **W. Czalewski**